

Nieuwsbrief SR Updates

Nummer 36, 2023

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1663](#) 28-11-2023

Tbs: opname Forensisch Psychiatrische Kliniek overlaten aan reclassering en/of zorg-/behandelinstelling.

RECHTSPRAAK

Tbs: opname Forensisch Psychiatrische Kliniek overlaten aan reclassering en/of zorg-/behandelinstelling.

Tbs: opname Forensisch Psychiatrische Kliniek overlaten aan reclassering en/of zorg-/behandelinstelling.

Wenk

De verdediging klaagt namens verdachte, ten aanzien van wie poging doodslag, poging zware mishandeling en opzettelijke en wederrechtelijke vrijheidsberoving is bewezen verklaard, onder meer dat het hof in de aan de maatregel van terbeschikkingstelling verbonden voorwaarden de beslissing over de noodzaak tot tijdelijke opname van de verdachte in een kliniek (voorwaarde 3) en de duur van opname van de verdachte in een Forensisch Psychiatrische Kliniek (FPK) of een soortgelijke instelling (voorwaarde 5) heeft overgelaten aan de reclassering en/of de zorg- dan wel behandelinstelling.

Het hof heeft ten aanzien van de maatregel overwogen dat het zich verenigt met de bevindingen en conclusies van de deskundigen met betrekking tot het recidiverisico en de noodzaak van langdurige behandeling, waaronder een klinische behandeling. Zonder een dergelijke behandeling acht het hof de kans op recidive vanuit de stoornissen van de verdachte groot. Zoals het hof heeft overwogen, is naar zijn oordeel het opleggen van een deels voorwaardelijke gevangenisstraf met bijzondere voorwaarden in deze zaak geen optie om te kunnen waarborgen dat de verdachte de noodzakelijke behandeling ondergaat alvorens volledig terug te keren in de maatschappij. Het hof zal daarom bezien of de geadviseerde behandeling en overige voorwaarden in het kader van de maatregel van terbeschikkingstelling moeten worden opgelegd.

Het hof stelt vast dat aan de wettelijke criteria voor het opleggen van de maatregel van terbeschikkingstelling is voldaan: bij de verdachte bestond ten tijde van het begaan van de feiten een gebrekkige ontwikkeling van de geestvermogens (in de vorm van een antisociale persoonlijkheidsstoornis met narcistische kenmerken) en een ziekelijke stoornis van zijn geestvermogens (in de vorm van een polymiddelenprobleem); de door de verdachte begane feiten zijn misdrijven waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van meer

dan vier jaren is gesteld, en de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen eist het opleggen van die maatregel.

Het hof acht het noodzakelijk dat de verdachte wordt behandeld in een forensisch kader zodat er, naast het behandelen van de stoornis zelf, ook genoeg aandacht is voor het voorkomen van recidive. Het hof ziet, gelet op de uitgebrachte rapporten van de deskundigen, met de advocaat-generaal en de verdediging aanleiding om af te zien van de door de rechtbank opgelegde terbeschikkingstelling met dwangverpleging. Overeenkomstig de vordering van de advocaat-generaal zal het hof in plaats daarvan terbeschikkingstelling met voorwaarden opleggen nu dat minder vergaande kader op dit moment afdoende lijkt voor de noodzakelijke behandeling van de verdachte ter beteugeling van het recidivegevaar.

(...)

Aan de op te leggen maatregel zullen de door de reclassering geformuleerde voorwaarden, met uitzondering van het contactverbod, worden verbonden, welke voorwaarden in het dictum worden weergegeven. De verdachte heeft zich ter terechtzitting in hoger beroep bereid verklaard deze voorwaarden na te leven.

Het hof (...)

Gelast dat de verdachte ter beschikking wordt gesteld met de navolgende voorwaarden:

(...)

3. dat de verdachte meewerkt aan een time-out in een door het IFZ geïndiceerde kliniek zoals een FPK of Forensische Psychiatrische Afdeling (FPA) of andere instelling, als de reclassering dat nodig vindt. Deze time-out duurt maximaal zeven weken, met de mogelijkheid van verlenging met nog eens maximaal zeven weken, tot maximaal veertien weken per kalenderjaar;

(...)

5. dat de verdachte zich laat opnemen in FPK of een soortgelijke zorginstelling, te bepalen door de justitiële instantie die verantwoordelijk is voor plaatsing. De opname duurt zolang de reclassering en de instelling dat nodig vinden. De verdachte houdt zich aan de huisregels en de aanwijzingen die de zorginstelling geeft voor de behandeling. Het innemen van medicijnen kan onderdeel zijn van de behandeling. Als de reclassering een overgang naar ambulante zorg, begeleid wonen of maatschappelijke opvang gewenst vindt, werkt de verdachte mee aan de indicatiestelling en plaatsing;

6. dat de verdachte na zijn klinische opname een ambulante behandeling volgt bij de forensische polikliniek of een soortgelijke zorgverlener, te bepalen door de reclassering. De behandeling duurt zolang de reclassering en de behandelinstelling dat nodig vinden. De verdachte houdt zich aan de huisregels en de aanwijzingen die de zorgverlener geeft voor de behandeling. Het innemen van medicijnen kan onderdeel zijn van de behandeling;

(...)

9. dat de verdachte verblijft in een nader te bepalen instelling voor beschermd wonen of maatschappelijke opvang, te bepalen door het IFZ. Het verblijf start aansluitend op zijn klinische traject en duurt tot het einde van de termijn van de maatregel of zoveel korter als de reclassering nodig vindt. De verdachte houdt zich aan de huisregels en het dagprogramma dat de instelling in overleg met de reclassering voor hem heeft opgesteld.

Geeft opdracht aan de reclassering de verdachte bij de naleving van de voorwaarden hulp en steun te verlenen.

Beveelt dat de opgelegde maatregel dadelijk uitvoerbaar is.

De Hoge Raad overweegt dat artikel 38 leden 1, 2 en 6 Sr, en artikel 38a lid 1 Sr zoals die luiden ten tijde van de bewezen verklaarde feiten, artikel 38d Sr en artikel 6:6:10a Sv van belang zijn en haalt deze aan.

De Hoge Raad overweegt dat de voorwaarden waarover de klacht klaagt, deel uitmaken van een reeks van voorwaarden betreffende het gedrag van de verdachte. Een klacht over afzonderlijke voorwaarden moet worden beoordeeld tegen de achtergrond van het geheel van de gestelde voorwaarden, die onmiskenbaar strekken tot een doeltreffende behandeling van de verdachte en dus ook tot het voorkomen van nieuwe strafbare feiten.

De Hoge Raad overweegt dat voor zover de klacht over de onder 3. gestelde voorwaarde klaagt, het volgende geldt. Op grond van artikel 38a Sr kan als voorwaarde bij een terbeschikkingstelling de opneming van de veroordeelde in een, door de rechter in zijn uitspraak aan te wijzen, instelling worden gesteld. De beslissing of zich de noodzaak voordoet van opneming van de veroordeelde in een instelling en, zo ja, in welke instelling, is voorbehouden aan de rechter. (Vgl. – in verband met de toepassing van artikel 14c lid 2 aanhef en onder 10° Sr –, ECLI:NL:HR:2018:946.)

De Hoge Raad oordeelt dat, gelet hierop, de door het hof onder 3. gestelde voorwaarde, voor zover deze de beslissing of de verdachte zich voor de duur van maximaal zeven weken moet laten opnemen in een instelling, in handen legt van de reclassering en/of de voor indicatie

verantwoordelijke instantie, onverenigbaar is met artikel 38a Sr. Zonder rechterlijke toetsing is zo'n opname slechts mogelijk als de verdachte daarmee instemt op het moment dat die opname aan de orde is. Ontbreekt die instemming op dat moment, dan biedt artikel 6:6:10a Sv de mogelijkheid dat de rechter-commissaris een tijdelijke opname beveelt als aan de in die bepaling gestelde eisen is voldaan.

De Hoge Raad overweegt dat de klacht verder over de onder 5. gestelde voorwaarde klaagt. De Hoge Raad overweegt dat een maatregel van terbeschikkingstelling op grond van artikel 38d lid 1 Sr voor de termijn van twee jaar geldt. Die termijn kan door de verlengingsrechter, op vordering van het openbaar ministerie, telkens hetzij met een jaar, hetzij met twee jaar worden verlengd, waarbij de maximale duur van de terbeschikkingstelling een periode van negen jaar niet te boven mag gaan. Bij gelegenheid van die verlenging kan een gestelde voorwaarde door de verlengingsrechter worden aangevuld, gewijzigd of opgeheven. In het wettelijk systeem ligt daarom besloten dat, als – zoals in dit geval – de rechter een voorwaarde stelt die strekt tot opname in een instelling en hij daarbij niet een concrete duur van die opname bepaalt, die duur in elk geval is beperkt tot de termijn van terbeschikkingstelling. Daarbij wordt de duur van die termijn bij een mogelijke verlenging van de maatregel opnieuw door de rechter getoetst. De Hoge Raad oordeelt dat voor zover de klacht klaagt dat het hof zich niet heeft uitgelaten over de concrete duur van de opname, die klacht daarom faalt.

J.H.J. Verbaan, december 2023

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 28-11-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1663

Zaaknummer: 21/00662

Rechters: V. van den Brink, A.E.M. Röttgering en C.N. Dalebout

Advocaten: D.W.H.M. Wolters

Wetsartikelen: 38 Sr, 38a Sr, 38d Sr en 6:6:10a sv